

A Magyar Nemzeti Bank Környezetvédelmi Nyilatkozata

2023

Tartalom

1. Bevezetés	3
2. A Magyar Nemzeti Bank tevékenysége	3
3. Környezeti Politika	8
4. Környezetirányítási rendszerünk bemutatása	9
5. Az MNB működésének környezeti hatásai	12
6. Környezeti teljesítményünk bemutatása	16
7. Környezetvédelmi Stratégia 2023-2025	17
8. Kommunikáció	18
9. Környezetvédelmi vállalások	18
10. Hitelesítési záradék	19

Intézményi adatok

Intézmény neve: Magyar Nemzeti Bank

Intézmény székhelye: 1013 Budapest, Krisztina krt. 55.

Létszám (2022.12.31 záró): 1573 fő

Alapítás dátuma: 1924

Tevékenység: jegybank

Érintett telephelyek: MNB Budai Központ (1013 Budapest, Krisztina krt. 55.); MNB Felügyeleti Központ és Pénzmúzeum (1122 Budapest, Krisztina krt. 6.); MNB Logisztikai Központ (1239 Budapest, Európa utca 1.)

Kapcsolattartó: Fekete Gábor

Telefon: +36 1 428 2600/1584

Fax: +36 1 429 8000

E-mail: feketeg@mnbb.hu

1. Bevezetés

A Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB, jegybank) törvényi felhatalmazása alapján az ország jegybankjaként kiemelt helyet képvisel a hazai pénzügyi piacon, és az állami intézményrendszeren belül is. Az MNB stabilitási mandátuma, felelőssége a társadalmi jólét egyik alappilléreét jelenti. Tevékenysége makrogazdasági szempontból meghatározó jelentőségű, de e mellett érzékelhető hatása van a mikrokörnyezetre és végső soron a magyar lakosság egészének életére is. Mindezek alapján az MNB „külső érintetti köre” rendkívül széles és lényegében lefedi a magyar társadalom egészét, ezért a jegybank a jövőben e kiemelt szerepének megfelelő felelősségtejes és hangsúlyos szerepet kíván betölteni társadalmi szerepvállalásai során.

A fenntarthatóságra irányuló, természeti és épített környezettel szembeni általános intézményi felelősség mellett az MNB meghatározó állami intézményként példaértékű és élenjáró gyakorlatot kialakítására törekszik a környezetvédelem terén.

A klímaváltozás elleni küzdelem és az ahhoz való alkalmazkodás, valamint általában a súlyosbodó környezeti problémák a gazdaság egészét, és ezen keresztül a pénzügyi közvetítőrendszert is jelentősen érintik. Az MNB 2019-ben ennek tudatában indította el Zöld Programját. Ennek célja a klímaváltozáshoz és más környezeti problémákhoz kapcsolódó kockázatok csökkentése, a magyarországi zöld pénzügyi szolgáltatások bővítése, az ezzel kapcsolatos hazai és nemzetközi tudásbázis szélesítése, illetve a pénzügyi szereplők és saját ökológiai lábnyomának további mérséklése. A program három pillérből áll: a különböző kezdeményezések kiterjednek egyrészt a pénzügyi szektorra, másrészt az MNB társadalmi és nemzetközi kapcsolatainak fejlesztésére, harmadrészt pedig saját operatív működésének további „zöldítésére”.

Az MNB 2020-2022 közötti környezetvédelmi stratégiai céljai között a saját működésből fakadó karbonlábnyomának legalább 30%-os csökkentése szerepelt, amit 2022 végére sikerült túlteljesíteni, a karbonlábnyom közel 60%-al csökkent.

Az Országgyűlés döntése nyomán az MNB Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvényben (a továbbiakban: MNB tv.) rögzített céljai közé került a környezeti fenntarthatóság előmozdítása. Az első zöld mandátumot megszerző európai jegybankként az MNB folytatja eddigi erőfeszítéseit a hazai pénzügyi rendszer és ennek révén a teljes gazdaság klímabarát pályára való átállítására.

A mandátum lehetővé teszi az MNB számára, hogy a már nem csökkenthető karbonlábnyomát ellentételezéssel semlegesítse.

Ma már elmondhatjuk, hogy a pénzügyi szektorban kihangsúlyozva az MNB példamutatásának erejét, a Jegybank operatív működése teljes mértékben karbonsemlegessé vált.

A következő stratégiai időszakban (2023-2025) a karbonsemleges működés fenntartását oly módon célozza meg az MNB, hogy közben saját karbonlábnyomának további csökkentését irányozza elő.

dr. Matolcsy György

2. A Magyar Nemzeti Bank tevékenysége

Az MNB (a továbbiakban: MNB, jegybank) speciális részvénytársasági formában működő jogi személy, tevékenységét az MNB tv.-ben meghatározott körben végzi. Az MNB nemcsak a Központi Bankok Európai Rendszerének, hanem 2013. október 1-jétől a Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszerének is tagja. Az MNB ez utóbbi tagságára tekintettel ellátja az Európai Bankhatóság, az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatási nyugdíj-hatóság, az Európai Értékpapír-piaci Hatóság és az Európai Rendszerkockázati Testület hatásköréből eredő feladatokat.

Az MNB elsődleges céljairól, alapvető feladatairól, intézményi, működési, személyi és pénzügyi függetlenségéről, működéséről rendelkező MNB tv. — az Európai Unió működéséről szóló szerződés 127. cikkével összhangban — deklarálja, hogy az MNB elsődleges célja az árstabilitás elérése és fenntartása. A jegybank e cél veszélyeztetése nélkül támogatja

a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitásának fenntartását, ellenálló képességének növelését, a gazdasági növekedéshez való fenntartható hozzájárulásának biztosítását és a rendelkezésére álló eszközökkel a kormány gazdaságpolitikáját.

Az MNB tv. — az Európai Unió működéséről szóló szerződés 130. cikkével összhangban — a jegybank függetlenségét is rögzíti. A jegybanki függetlenség alapján az MNB, valamint szerveinek tagjai az MNB tv.-ben foglalt feladataik végrehajtása és kötelességeik teljesítése során függetlenek, nem kérhetnek és nem fogadhatnak el utasításokat a kormánytól, az Európai Központi Bank és a Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszeréből eredő tagság kivételével az Európai Unió intézményeitől, szerveitől és hivatalaitól, a tagállamok kormányaitól vagy bármilyen más szervezettől, illetve politikai párttól. A kormány vagy bármilyen más szervezet köteles tiszteletben tartani ezt az elvet, és nem kísérelheti meg az MNB, valamint szervei tagjainak befolyásolását feladataik ellátása során.

Az MNB alapvető feladatai a következők:

- meghatározza és megvalósítja a monetáris politikát;
- kizárólagos jogosultként törvényes fizetőeszköznek minősülő bankjegyet és érmét bocsát ki, ideértve az emlékbankjegyet és emlékérmét is;
- kizárólagos jogosultként a magyar gazdaság külső stabilitásának megőrzése érdekében hivatalos deviza- és aranytartalékokat képez és kezeli azt;
- kizárólagos jogosultként a devizatartalék kezelésével és az árfolyampolitika végrehajtásával kapcsolatban devizaműveleteket végez;
- kizárólagos jogosultként felvigyázza a fizetési és elszámolási, valamint értékpapír-elszámolási rendszereket, ennek keretében felvigyázza a rendszer, valamint a központi szerződő fél tevékenységet végző szervezet tevékenységét e rendszerek biztonságos és hatékony működése, továbbá a pénzforgalom zavartalan lebonyolítása érdekében, továbbá az MNB tv.-ben meghatározott jogkörében részt vesz e rendszerek kialakításában;
- a feladatai ellátásához és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez fűződő, a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank Alapokmányáról szóló (4.) Jegyzőkönyv 5. cikkében meghatározott, az Európai Központi Bankkal szemben fennálló statisztikai adatszolgáltatási kötelezettség teljesítéséhez szükséges statisztikai információkat gyűjt és hoz nyilvánosságra;
- kialakítja a pénzügyi közvetítőrendszer ellenálló képességének növelését, valamint a pénzügyi közvetítőrendszernek a gazdasági növekedéshez való fenntartható hozzájárulásának biztosítását célzó makroprudenciális politikát, ennek érdekében az MNB-ben meghatározott keretek között feltárja a pénzügyi közvetítőrendszer egészét fenyegető üzleti és gazdasági kockázatokat, elősegíti a rendszerszintű kockázatok kialakulásának megelőzését, valamint a már kialakult rendszerszintű kockázatok csökkentését vagy megszüntetését, továbbá hitelpiaci zavar esetén a hitelezés ösztönzésével, a túlzott hitelkiáramlás esetén annak visszafogásával járul hozzá a közvetítőrendszer gazdaságfinanszírozó funkciójának kiegyensúlyozott megvalósulásához.

Az MNB alapvető feladatain túli feladatai a következők:

- szanálási hatóságként jár el;
- kizárólagosan ellátja a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletét

a) a pénzügyi közvetítőrendszer zavartalan, átlátható és hatékony működésének biztosítása,

b) a pénzügyi közvetítőrendszer részét képező személyek és szervezetek prudens működésének elősegítése, a tulajdonosok gondos joggyakorlásának felügyelete,

c) az egyes pénzügyi szervezeteket, illetve a pénzügyi szervezetek egyes szektorait fenyegető, nem kívánatos üzleti és gazdasági kockázatok feltárása, a már kialakult egyedi vagy szektoriális kockázatok csökkentése vagy megszüntetése, illetve az egyes pénzügyi szervezetek prudens működésének biztosítása érdekében megelőző intézkedések alkalmazása,

d) a pénzügyi szervezetek által nyújtott szolgáltatásokat igénybe vevők érdekeinek védelme, a pénzügyi közvetítőrendszerrel szembeni közbizalom erősítése

céljából;

- ellátja a fogyasztó és a pénzügyi közvetítőrendszer szervezetei között létrejött – szolgáltatás igénybevételére vonatkozó – jogviszony létrejöttével és teljesítésével kapcsolatos vitás ügy bírósági eljáráson kívüli rendezését a Pénzügyi Békéltető Testület útján.
- az MNB tv. 3. § (2) bekezdése alapján az MNB az elsődleges céljainak veszélyeztetése nélkül támogatja – többek között – a Kormány környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos politikáját. Továbbá az MNB tv. 170. § (2) bekezdés f) pontja szerint az MNB által kiszabott bírságból származó, megfizetett bevétel előző évi összegének 6%-a az MNB tevékenységének a környezetre gyakorolt hatásai enyhítése céljából környezetvédelmi célok elősegítésére, támogatására fordítható.

Az MNB számára ezeken túl törvény, valamint a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletéhez kapcsolódóan törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabály állapíthat meg feladatot, amelynek összhangban kell állnia az MNB-nek az MNB tv.-ben meghatározott alapvető feladataival és felelősségével.

A MAGYAR NEMZETI BANK RÖVID TÖRTÉNETE

Az első világháborút követően, a Monarchia felbomlása után az Osztrák–Magyar Bank funkcióit 1921-től a későbbi jegybank elődje, a Magyar Királyi Állami Jegyintézet vette át. A jegyintézet közhivatalként, a pénzügyminisztérium főfelügyelete alatt működött, elsődleges feladata a bankjegykibocsátás és a költségvetés finanszírozása volt. Első elnökéül Popovics Sándort nevezték ki. A békeszerződés értelmében a budapesti főintézeten kívül 16 fiók maradt az ország területén, és a banképületeket szintén átvették.

A Magyar Nemzeti Bank 1924. május 24-én, az Akadémia dísztermében tartott közgyűlésen, részvénytársasági formában kezdte meg tevékenységét Popovics Sándor vezetésével. A központi bank alapszabálya a klasszikus hagyományokra épült, mintául az Osztrák-Magyar Bank dokumentuma szolgált. A törvény kimondta, hogy a bank a pénzforgalom szabályozásáért, az ország fizetőképességének fenntartásáért, valamint a hazai pénz értékállóságáért felel. Függetlenségét a kor elvárásainak megfelelően biztosították, az állam nem vehetett fel hitelt a banktól.

Az 1944-ben a német megszállás az MNB működésére is rányomta bélyegét. A háború előrehaladtával az MNB tisztviselői Spital am Pyhrnbe, egy osztrák településre menekítették a bank és a magyar állam vagyonát: 600 ládányi, 33 tonna aranykészletet, bankjegyeket, valamint iratokat. Az akkori jegybanki vezetők és tisztviselők bátor fellépésének és némi szerencsének is köszönhetően – a cseh vagy francia államvagyon sorsával ellentétben – a magyar aranykészlet nem esett a hadviselés áldozatául, és 1946 augusztusában hiánytalanul érkezett vissza Magyarországra.

Egyszintű bankrendszer

1948–49-ben a szovjet típusú tervgazdálkodás bevezetésével a magyar bankrendszer egyszintűvé vált. A jegybank addig magánkézben lévő részvényeit „államosították”. Az MNB lett – a jegybanki funkciók betöltése mellett – gyakorlatilag az egyetlen kereskedelmi bank. Vezette a gazdálkodó szervezetek, tanácsok és más intézmények számláit, hitelt nyújtott nekik, gyűjtötte betéteiket, változatlanul érvényesítette az állami devizamonopóliumot. A megnövekedett feladatok nemcsak a létszám növelését, hanem a hálózat bővítését is szükségessé tették.

Kétszintű bankrendszer

Az 1987. január 1-jével elkezdődött bankreform keretében az MNB-ből kivált részlegekből alakuló kereskedelmi bankokhoz kerültek a fiókok, a megyei igazgatóságok számlavezető részlegei és a jegybank korábbi pest megyei igazgatósága. A kétszintű bankrendszer visszaállításával vált lehetővé az elsődlegesen a monetáris politikáért felelős jegybank kialakítása. Az 1991-es jegybanktörvény elfogadása, majd az 1994-es és 1996-os módosítása megteremtette a kor követelményeinek megfelelő független jegybanki működés feltételeit.

Modern jegybank

A 2001-ben hatályba lépett, a bank elsődleges céljairól, alapvető feladatairól, intézményi, szervezeti, személyi, pénzügyi függetlenségéről, működéséről rendelkező törvény, jelentős változásokat hozott a bank életében és tevékenységének fő hangsúlyában. Az Európai Közösségeket Létrehozó Szerződés 105. cikkével összhangban deklarálta, hogy az MNB elsődleges célja az árstabilitás elérése és fenntartása. A jegybank csupán e cél veszélyeztetése nélkül támogatja – a rendelkezésre álló monetáris eszközökkel – a kormány gazdaságpolitikájának megvalósulását.

Az árstabilitás elérése és fenntartása érdekében az MNB jelenlegi, legfontosabb célja az inflációs cél elérése és szinten tartása.

A MAGYAR NEMZETI BANK ÉRINTETT ÉPÜLETEI

MNB Budai Központ

Az irodaépület Budán az I. kerület Krisztinaváros/Vérmező városrészben található, a Déli Pályaudvar mellett, a Krisztina krt. és az Alkotás út között. Az ingatlan területén a Várhegytől nyugatra fekvő telken egykor Buda legszebb romantikus épülete, a Karátsonyi-palota állt, amely azonban 1938-ban leégett. A szocialista realista stílusú épületet 1954-ben adták át a Kohó- és Gépipari Tervező Vállalat számára. A hatalmas tömböt 1990-ben vásárolta meg a Matáv, 1998/1999-ben jelentős felújítás kezdődött és új szárny is megépítésre került. Az ingatlan környezetében egy nagy park, Vérmező, lakóépületek, Mercure Hotel, irodaházak és több oktatási intézmény is megtalálható.

A mostani átépítésen túl homlokzati felújításon is átesett irodaház összesen mintegy 28.000 m² területtel rendelkezik.

Az új iroda kialakítások Open space jellegű és cellás irodateretek vegyesen jelennek meg a szinteken, de alapvetően a nagyobb tereket és nagyobb belmagasságot nyújtó 'B', 'C' és 'D' tömbök rejtik többnyire az összenyitott irodatereket (tárgyalókkal és zárt irodákkal kiegészítve), míg az 'A' és 'T' tömbökben a vezetői részek vannak, jellemzően zárt cellás kialakítással és kiemelt tárgyalókkal. Az emeletek koncepcionálisan a lehető legnagyobb mértékben megegyeznek a felújítás előttivel, bár speciális területek is lettek kialakítva (kommunikációs Központ, konditerem, Őrzés Védelmi Központ, illetve bankbiztonsági szempontból kiemelten fontos területek). A földszint jellegéből adódóan teljesen más kialakítású, csak részben iroda funkciójú terület, itt több speciális terület található (személyzeti és biciklis öltöző, gyermekmegőrző, üzemeltetési terület, auditórium, üzemorvos helyiségek). Az épület alap közlekedési rendszerét és belső térstruktúráját az átalakítás nem módosította, biztosítva ezzel a lehető legtöbb megtartott szerkezetet.

Fűtés: Az épület hőellátása (hővesztesség, használati melegvíz készítés és légkezelők kiszolgálása) melegvizet zárt központi fűtési rendszerrel megoldott. Az épület ezen kívül távhő vezetékről és egy gázkazánról is fűthető. Hűtött (klímatisált) tér az összes komfort terület, irodák, tárgyalók, előadók, aula, előcsarnok, folyosók.

Az épület felújítása során figyelembevételre kerültek a környezettudatosági szempontok, ezért az épület körül kialakításra került közel 4 000 m² gye- és cserje felület. Ezen túlmenően 76 db lombhullató, illetve 13 db örökzöld fa is telepítésre került. A belső terek tekintetében a nagyméretű aulában Európa harmadik legnagyobb felületű zöld falát alakították ki, emellett 56 db zöld ablak, illetve 6 db beltéri fa gondoskodik a beltéri levegő minőségének javításáról. Az irodai munkahelyek zöld növényekkel gazdagon ellátottak.

MNB Felügyeleti Központ és Pénzmúzeum

Az irodaépület Budán, a XII. Kerületben, a Krisztina körúton található, a Széll Kálmán térrel szemben, mely Buda és egyben Budapest egyik legforgalmasabb közlekedési csomópontja. A Budapesti Irodaház egy eredetileg 1925- 1926 között Sándy Gyula tervei alapján épült irodaház, melynek alapterülete mintegy 22.000 m². Az épület téglalap alakú; a 4 összefüggő szárny egy belső udvart vesz körül, melyet a mostani felújítás keretein belül egy átriummá alakítottak át. A tetőszinten a sarkokon álló három téglabástya, mészrózsák csipkemoatívumok és díszítések biztosítják az épület egyedi megjelenését.

Az épület eredetileg is értékes belső terei eredeti állapotukban helyreállításra kerültek. A kiemelt védett terek: előcsarnok, főlépcsőház a páter-nosztér aknával és szerkezetével, volt pénztárterem (Krisztina krt. - Csaba utca sarok), legfelső emeleti díszterem.

Az épület rekonstrukciójával befejeződött a Budapest Széll Kálmán tér környezetének revitalizációja, megvalósult a Várkör utcai aluljáró, mely szintben összeköti a Széll Kálmán teret és a Krisztina körutakat, megkönnyítve a környék gyalogos és kerékpáros kapcsolatát. Az épület melletti terület közhasználatú városi parkként kapcsolódott a Vörösmarty zöldterületéhez. Ezzel megvalósult az Erzsébet hídtól a Millenárisig húzódó, Buda legjelentősebb zöld tengelye. Az épület és a kert alatt egy három szintes mélygarázs létesült. Az egyedi ikonikus műemléki épület az eredeti tervek alapján az eredeti anyagokkal, technológiával és igényességgel került az építéskori állapotára visszaállításra. Az épületbelső igényesen, egyedi berendezéssel, a belső tereket gazdagító kortárs magyar képzőművészeti alkotásokkal alakították ki. Az épületet intelligens felügyeleti rendszer vezérli az energiafogyasztás minimalizálása, az épület leghatékonyabb működése érdekében. A tetőn napelemez kiserőmű működik, amely csökkenti a hálózati elektromos energia igényt. Az épület hűtését és fűtését levegő hőszivattyú biztosítja.

Az épület rekonstrukciós munkái során irányadóak voltak a BREEAM nemzetközi környezettudatos épületminősítési rendszer „Excellent” szintű követelményei, amelyek a tervezéstől az épület használatba vételéig szigorú kontroll alatt álltak.

Az épület körül közel 2 000 m² zöld felület került kialakításra. Ezen túlmenően összesen 35 db fa, illetve 12 db bokor is telepítésre került. A belső terek tekintetében az aulában 48 m² felületű zöld falat alakítottak ki, a beltéri levegő minőségének javítására érdekében itt is jellemző, hogy az irodai munkahelyek zöld növényekkel gazdagon ellátottak.

Logisztikai Központ

A XXIII. kerületi BILK (Budapesti Intermodális Logisztikai Központ) ipari telepen belül található Logisztikai Központ fő funkciója a készpénzlogisztikai tevékenységre koncentrálódik (pénztárolás, pénzfeldolgozás és disztribúció). Az MNB leányvállalata, a Magyar Pénzverő Zrt. székhelye is ezen a területen belül, a Logisztikai Központban található, tevékenységét itt végzi.

A Logisztikai Központ egy 5,6 ha-os területen helyezkedik el, a nettó 14.021m²-es területű épületegyüttest 10 000 m²-t meghaladó zöld parkosított terület veszi körül, amelyen telepítésre került, több mint 150 oszlopos juhar. Az épület egy része irodaházként funkcionál, amelyben az irodahelyiségek, tárgyalók, teakonyhák, közlekedők és vizesblokkok két szinten, 1.850 m² alapterületen kerültek kialakításra, szervesen kapcsolódva a technológiai folyamatokat ellátó területekhez.

A zöldmezős beruházással megszűntek a pénzkészletek és a pénzfeldolgozási tevékenység belvárosi elhelyezkedéséből adódó hátrányok, a közlekedési, megközelíthetőségi szempontok kedvezőbbé váltak, amely igaz az euro pénzcserével bekövetkező logisztikai kihívásokra is.

A Logisztikai Központ jelenlegi beépítettsége, adottságai, illetve kialakítása mozgásteret biztosít környezetvédelmi célú fejlesztések megvalósítására.

3. Környezeti Politika

A Magyar Nemzeti Bank Környezeti Politikája 2023-2025

A Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) a társadalmi felelősségvállalási stratégiájában kinyilvánította a környezet iránt érzett felelősségét is. E felelősségtől vezérelve alkotta meg az MNB a Környezeti Politikát és egyben elkötelezi magát a környezeti teljesítmény folyamatos javítása mellett.

A környezeti teljesítmény javítása érdekében az MNB Környezetközpontú Irányítási Rendszert működtet, melynek alapjául az Európai Parlament és a Tanács 1221/2009/EK, valamint a 2017/1505/EU rendelete (az EMAS rendelet, Eco-Management and Audit Scheme) szolgál. Az MNB gondoskodik a rendszer hatékony működéséről, fejlesztéséről.

Alapelvek

- Az MNB korszerű, nemzetközi szinten is elismert környezetvédelmi gyakorlatot folytat, különböző nemzetközi környezetvédelmi tanúsítványok megszerzésén és folyamatos megújításán keresztül a szervezeti kereteken túlmutató, az intézményi példamutatást reprezentáló programokat működtet, melyek egyúttal az MNB társadalmi presztízsét is emelik.
- A környezeti politika megvalósítása során az MNB cselekvéseit alapvetően a közpénzekkel való gazdálkodás felelőssége, mint társadalmi elvárás határozza meg, az elért eredmények fontos szerepet játszanak az érintettek felé történő példamutatásban.
- Az MNB teljes mértékben eleget tesz a környezetvédelmi jogszabályi kötelezettségeinek, lehetőségeihez mérten, azokon túlmutató célokat tűz ki.
- Az MNB arra törekszik, hogy a működésével összefüggő környezeti terhelés a lehető legkisebb mértékű legyen.
- Az MNB fontosnak tartja a környezettudatos működés folyamatos fejlesztését és az új lehetőségek feltárására, alkalmazására törekszik.
- Az MNB ösztönzi munkatársai környezettudatosságát, környezeti felelősségvállalását és különös figyelmet szentel a munkába járás környezetbarát formáinak ösztönzésére.

Környezeti hatások értékelése

Környezeti célok, célkitűzések meghatározásának és értékelésének kereteit az EMAS rendelet alapján kialakított Környezetvédelmi Vezetési és Hitelesítési rendszer (KÖVHIR) adja. Ebben a keretrendszerben azonosításra és értékelésre kerülnek a Bank működésének releváns környezeti tényezői.

Környezetvédelmi tevékenység fókuszterületei

Az MNB fő környezetvédelmi stratégiai irányvonala az alábbi területeket érinti:

- az MNB törvényben rögzített feladatai ellátásához szükséges **épületek környezettudatos fejlesztése;**
- a magyarországi **készpénzellátási lánc környezeti teljesítményének javítása;**
- az MNB **belső működési folyamatainak környezettudatosabbá tétele;**
- az MNB működésében érintett **leányvállalatok környezettudatosabbá válásának előmozdítása;**
- a **munkatársak bevonása** a környezettudatos irodai működés további fejlesztésébe.

Környezeti célkitűzés

Az MNB működéshez kapcsolódó környezeti tényezők és környezeti hatások értékelése alapján kerültek meghatározásra a környezeti teljesítmény javításának fő elemei:

- 1. Energiahatékonyság növelése** (energiafogyasztás csökkentése, megújuló energia alkalmazása), **energiatudatosság fejlesztése** (szemléletformálás).
- 2. Levegő, mint környezeti elem védelmének növelése** (a zaj, por, CO₂ terhelés csökkentése).
- 3. A víz, mint alapvető létfontosságú környezeti elem védelme** (víztakarékos berendezések alkalmazása, vízszivárgást jelző rendszer kialakítása).
- 4. Korszerű hulladékgazdálkodás megvalósítása, fejlesztése** (irodai hulladék mennyiségének csökkentése, hulladékszállítás költségeinek csökkentése, zöldhulladék-kezelés fejlesztése).
- 5. Munkatársak közlekedési módjában az alternatív, környezetbarát formák ösztönzése.**

Szemléletformálás

A Környezeti Politika az MNB minden munkavállalója számára iránymutató. Az MNB felső vezetése minden munkavállalótól elvárja, hogy a környezeti politika megvalósításában és környezeti célkitűzések elérésében aktívan közreműködjön. A munkavállalók környezettudatos szemléletének és a környezet iránti felelősségérzetének formálását, fejlesztését az MNB biztosítja.

Partnerek és beszállítók

Az MNB partnerei számára is igyekszik fontossá tenni a környezetvédelem ügyét. Az MNB számára fontos, hogy telephelyein munkát végző szerződéses partnerek is elkötelezettek legyenek a környezetvédelem ügye iránt és hogy tevékenységüket a környezetvédelmi jogszabályok teljes körű betartásával, az MNB belső szabályainak és elvárásainak megfelelően végezzék. Az MNB a beszerzési eljárásai során a környezettudatos szempontok érvényesítésére törekszik.

Kommunikáció, transzparencia

A Környezeti Politikát az MNB elnöke hagyja jóvá. A Működési szolgáltatási főosztály gondoskodik arról, hogy az nyilvános, bárki számára hozzáférhető és naprakész legyen.

Az MNB a szervezet környezeti teljesítményét hitelesített „Környezetvédelmi Nyilatkozat” formájában hozza nyilvánosságra, amelyet internet honlapján hozzáférhetővé tesz.

Dr. Matolcsy György
elnök

Az MNB jelen Környezetvédelmi Nyilatkozattal tájékoztatja az érintett feleket és a közvéleményt az MNB környezetvédelmi tevékenységéről, valamint a környezeti teljesítményéről. A Környezetvédelmi Nyilatkozat az érdeklődők számára az MNB honlapján (<https://www.mnb.hu/a-jegybank/informaciok-a-jegybankrol/a-felelos-jegybank/kornyezetiranyitasi-rendszer>) érhető el.

4. Környezetirányítási rendszerünk bemutatása

Az MNB a korábbi években számos környezettudatos intézkedést tett, illetve olyan kezdeményezéseket indított, amelyek kézzel fogható eredményeket hoztak a szervezet környezeti teljesítményében.

Környezeti teljesítményünk fenntartása, illetve további fejlesztése érdekében 2011-ben az EMAS környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer követelményeit alapul véve vezettük be környezetirányítási rendszerünket, a KÖVHIR-t. (KÖVHIR: az MNB Környezetvédelmi Vezetési és Hitelesítési Rendszere). Megszereztük és évente megújítottuk EMAS tanúsítványunkat.

A környezetvédelmi vezetési rendszerünket úgy alakítottuk ki, hogy a jelentős hatást okozó környezeti tényezőket folyamatosan ellenőrzés alatt tartjuk, mutatószámok alkalmazásával a környezeti teljesítményünk megcélzott és évről-évre történő javítását megvalósítsuk, az ezzel kapcsolatos céljainkat és elért eredményeinket független auditor hitelesítését követően nyilvánossá tegyük. Jelen Környezetvédelmi Nyilatkozattal az MNB lezárja a negyedik EMAS ciklust, melynek legfontosabb eredménye, hogy az MNB főre jutó saját karbonlábnyoma 2022 végére közel 60 %-kal csökkent.

KÖVHIR ELSŐ CIKLUS

A környezeti menedzsmentrendszer működésének első ciklusában (2011-2013) az MNB-n belüli folyamatokat vizsgáltuk. Bevezettük a KÖVHIR rendszert, megszereztük az EMAS tanúsítványt, fejlesztettük az adatgyűjtő és környezeti mutatószám alrendszerünket. Az épületeket környezeti fenntarthatósági szempontból szintén EU-s szabványi követelmények alapján vizsgáltuk és jelöltük ki a fejlesztési irányokat, illetve alapoztuk meg a konkrét fejlesztéseket. Ebben a ciklusban a Készpénzlogisztikai igazgatóság saját hatáskörben megvalósított fejlesztéseivel (minőségi körök, csomagolási hulladék csökkentése a beszállítói oldal közreműködésével, nagytételű érme szállítás, stb.) sikerült a készpénzellátási lánc MNB-n belüli részének környezeti teljesítményét javítani.

KÖVHIR MÁSODIK CIKLUS

A második ciklusban (2014-2016) a KÖVHIR rendszer kiterjesztésre került a Krisztina körúti telephelyre és a kiterjesztett EMAS tanúsítványunkat évente megújítottuk. A készpénzellátási lánc tekintetében a készpénzgyártásban érintett leányvállalatok kerültek a környezeti-teljesítmény értékelés fókuszába. Vizsgálataink alapján javaslatot tettünk arra, hogy a készpénzgyártásban érintett leányvállalatok közül a DIPA Diósgyőri Papírgyár Zrt. és a Pénzjegynyomda Zrt. az MNB-vel azonos környezeti menedzsmentrendszert vezessenek be. A DIPA Diósgyőri Papírgyár Zrt. és a Pénzjegynyomda Zrt. 2017-ben bevezették a rendszert és megszerezték az EMAS tanúsítványt, amit ezt követően évente megújítottak. 2016 végén a műemléki érintettségű Székházi épületünk esetében sikerült megszerezni a „Very Good” minősítést a BREEAM IN-Use környezettudatos épületminősítési rendszerben.

KÖVHIR HARMADIK CIKLUS

A harmadik ciklusban (2017-2019) megerősítésre kerültek az épületek BREEAM In-Use minősítési szintjei, a Logisztikai Központot felhoztuk a következő „Excellent” minősítési szint közelébe. A készpénzellátási lánc harmadik elemének, a készpénzlogisztikai szállítók környezeti teljesítményét is föltérképeztük, ebben az időszakban kidolgoztunk egy modellt, amely alkalmas az egységnyi bankjegyre jutó karbonlábnyom számítására.

KÖVHIR NEGYEDIK CIKLUS

A 2020-2022 közötti időszakra vonatkozó **Környezetvédelmi Stratégia** az alábbi célkitűzéseket tartalmazta:

- 1. Az MNB épületeinek környezeti központú fejlesztése, a Logisztikai Központ esetében az „Excellent” minősítési szint megszerzése** a BREEAM-In-Use követelményrendszer alapján. Az MNB használatában lévő az egyéb - irodai célú - épületek esetében is alapvető követelmény a környezettudatos épületminősítés megléte. A Logisztikai Központ területén napelemes rendszer telepítése.
- 2. A készpénzellátási lánc további – környezettudatossági szempontú – fejlesztése elsősorban a hitelintézetek részéről a helyi bankjegy-és érme visszaforgatás növelésével, továbbá a pénzfeldolgozói oldalon az ellátási láncban keletkező szállítási feladatok csökkentésével.** A készpénzellátási lánc környezeti terhelésének csökkentésére szinte kivétel nélkül piaci alapon működő vállalatok belső folyamatait érintik, így a jegybank csupán konzultatív módon tud szerepet vállalni a résztvevők környezettudatos működés irányába történő orientációja terén, azzal, hogy ismerteti a pénzfeldolgozók és a hitelintézetek számára a karbonlábnyom csökkentés lehetőségeit, valamint felvázolja annak hosszú távú előnyeit. A Magyar Pénzverő Zrt. 2021-ben megkezdte a felkészülést saját környezetirányítási rendszer kiépítésére.

3. Az MNB operatív működésében közvetlenül érintett leányvállalatok működésének, illetve az általuk nyújtott szolgáltatások környezettudatosabbá tétele. A Magyar Nemzeti Bank Környezetvédelmi Vezetési és Hitelesítési Rendszerének (KÖVHIR) fenntartása, adaptálása az MNB által használt új irodaházaira, további leányvállalatokra. A megszerzett EMAS tanúsítványok fenntartása, évenkénti megújítása.

4. Az MNB belső működési folyamatainak környezettudatosabbá tétele. A karbonszámítási modell finomítása, kiterjesztése a belső működési folyamatokhoz kapcsolódó, eddig nem számszerűsített karbonkibocsátásokra. A villamosenergia ellátással kapcsolatos közbeszerzés során a megújuló forrásból származó energia részarányának növelése. Az MNB belső folyamatainak környezettudatossági szempontú átvilágítása. Az MNB telephelyein képződő hulladékok újrahasznosítási arányának további növelési lehetőségeit meg kell vizsgálni (komposztálás).

5. A munkatársak bevonása a környezettudatos irodai működés további fejlesztésébe, a Zöld Iroda minősítés fenntartása, két évente történő megújítása.

A 2020-2022 közötti Környezetvédelmi Stratégia megvalósítását Környezetvédelmi Program támogatta, melynek végrehajtásának megvalósítása hozzájárult a Magyar Nemzeti Bank Alapokmánya 4.6. pontjában, valamint a Magyar Nemzeti Bank Társadalmi Felelősségvállalási Stratégiájában szereplő célkitűzések eléréséhez.

ÉPÜLETEK FEJLESZTÉSE

A 2020-2022 közötti időszakra vonatkozó stratégiai célkitűzések döntően megvalósultak, sikerként könyvelhető el, hogy az MNB áttért a karbonsemleges működésre és azt a jövőben is képes fenntartani. Sikerként kell tekinteni továbbá arra is, hogy az MNB Logisztikai Központ épülete 10 év alatt a szisztematikus, folyamatos fejlesztések eredményeképp a BREEAM In-Use környezettudatos épületminősítő rendszerben megszerezte az „Excellent” szintű minősítést. Ennek köszönhetően Magyarországon a BREEAM In-Use minősített épületek között kiemelt helyet foglal el, illetve világszínvonalban is előkelő helyen áll, az International V6 követelmények alapján Magyarországon a jelenleg összesen 12 db Excellent minősítéssel rendelkező ingatlan közül az ötödik legmagasabb pontszámot érte el. A Logisztikai Központ területén tervezett napelemes rendszer kivitelezési munkái a pandémiás időszakhoz kapcsolódó gyártási/alkatrészellátási problémák miatt átütemezésre kerültek a 2023-2025 közötti időszakra.

KÉSZPÉNZELLÁTÁSI LÁNC KÖRNYEZETTUDATOS FEJLESZTÉSE

Az épületek mellett a nemzetgazdaság készpénzzel történő ellátása is jelentős (közvetett) környezeti terhelést jelent. Az EMAS első ciklusában (2011-2013 között) a Készpénzlogisztikai igazgatóság saját hatáskörben megvalósított fejlesztései (minőségi körök, csomagolási hulladék csökkentése a beszállítói oldal közreműködésével, nagytételű érmeszállítás stb.) a készpénzellátási lánc MNB-n belüli részének környezeti teljesítményét javították. A 2014-2016 közötti időszakban megvizsgáltuk a készpénzgyártás környezeti teljesítményének fejlesztési lehetőségeit és arra jutottunk, hogy a leányvállalatok környezeti teljesítménye formalizált keretek között tovább javítható. Ennek megfelelően a DIPA Diósgyőri Papírgyár Zrt. és a Pénzjegynyomda Zrt. az MNB-vel azonos környezeti menedzsmentrendszert vezetett be, továbbá a Magyar Pénzverő Zrt. is jelentős lépéseket tett az ISO 14001:2015 Környezetközpontú irányítási rendszer bevezetéséért. A 2017-2019 közötti időszakban a készpénzellátási lánc területén további vizsgálatokat végeztünk az ellátási lánc harmadik részterületén. A készpénzlogisztikai szolgáltatókat is vizsgálat alá vettük és föltérképeztük környezeti teljesítményüket. A készpénzellátási lánc környezeti teljesítményét tehát 2019 végére részletesen megismertük, ma már több éves időhorizontot felölelően rendelkezünk mutatószámokkal az ellátási lánc környezeti teljesítményét érintően. Célszerű, hogy a készpénzellátási lánc tagjai az MNB mintájára, nemzetközi környezetirányítási rendszert működtessenek, működési folyamataik során folyamatos kontroll alatt tartva a környezeti hatásait. A készpénzellátási lánc karbonlábnymának csökkentésére a jövőben a készpénzlogisztikai szolgáltatók és a hitelintézetek esetében látunk lehetőséget, amelyek elérése azonban a legtöbb esetben a jegybank közvetlen hatáskörén kívül esik. A jegybank – az MNB törvény által kijelölt mandátumával összhangban – a pénzfeldolgozó vállalatok üzleti modelljével, stratégiájával, operatív működésével és kockázatkezelésével kapcsolatos, 2023 II. félévében kiadni tervezett környezeti fenntarthatósági ajánlás érdekében megtörtént az érintettek környezetvédelmi státuszának felmérése. A Criterion bevezette az ISO 14001 rendszert.

LEÁNYVÁLLALATOK MŰKÖDÉSE

Az MNB működésében érintett különböző leányvállalatok működése változó mértékű környezeti hatással járnak. A nagyobb környezeti hatású leányvállalatok (Pl. DIPA Diósgyőri Papírgyár Zrt., Pénzjegynyomda Zrt., Magyar Pénzverő Zrt.; MNB-Biztonsági Zrt.; MNB-Ingatlan Kft.), esetében már hosszabb ideje napirenden vannak a környezettudatossági kérdések. A DIPA Diósgyőri Papírgyár Zrt. és a Pénzjegynyomda Zrt. az MNB-vel azonos (EMAS) környezeti menedzsmentrendszerrel működtek, a Magyar Pénzverő Zrt.-nél az ISO 14001:2015 Környezetközpontú irányítási rendszer bevezetése folyamatban van, az előkészületek elvégzését követően 2023 elejétől ennek megfelelően végzi tevékenységét. A kézikönyv és az eljárások kiadásra kerültek, a szükséges oktatások mind a vezetőség, mind pedig a teljes dolgozói állomány tekintetében megtörténtek. Az MNB Ingatlan Kft.-vel 2022-ben elindult a párbeszéd annak érdekében, hogy az MNB által használt épületeik esetében a környezettudatossági szempontok még inkább előtérbe kerüljenek.

BELSŐ MŰKÖDÉSI FOLYAMATOK, MUNKATÁRSOK BEVONÁSA

Az MNB 2019 elején indított Zöld Program III. pillérének (az MNB operatív működésének környezettudatosabbá tétele) megerősítése érdekében több hónapos, intenzív Zöld Iroda Kampány került lebonyolításra, amelynek keretében a munkatársak környezetvédelmi edukációjában jelentős előrelépés történt. A Zöld Iroda Kampány során a munkatársak bevonásával került kialakításra a Zöld Iroda Akcióprogram. A Zöld Iroda Kampány végén az MNB Zöld Iroda minősítést szerzett, ami a mindennapi munkavégzés során a környezeti szempontok figyelembevételét, érvényesítését hivatott elismerni. A minősítés 2022-ben megújításra került.

A karbonszámítási modell finomítása megtörtént, a belső működési folyamatokhoz kapcsolódó, eddig nem számszerűsített karbonkibocsátásokra kiterjesztésre került.

A villamosenergia ellátással kapcsolatos évenkénti közbeszerzések során a megújuló forrásból származó energia részarányát 2022 végére 100 %-os mértékre növeltük.

A mindennapi munkavégzés kapcsán a 2020-2022-es időszakban az alábbi környezettudatos technológiák vizsgálatát végeztük el:

1. Greenline prémium, környezettudatos autóápolás (kiemelten víztakarékos és környezetbarát autótisztítási és ápolási megoldás);
2. Vegyszermentes irodai takarítás (stabilizált ózonosvizes technológia);
3. Irodai levegő tisztítása (Airlite, 100%-ban ásványi anyagokból készült festék, illetve Airquality légszűrő alkalmazásával);
4. Irodai komposztálás (magyar fejlesztésű komposztáló robot alkalmazásával).

Vizsgálataink során arra a megállapításra jutottunk, hogy környezeti hasznosság, gazdaságossági szempontok és egyéb pozitív előnyök okán a fenti technológiák közül a vegyszermentes irodai takarítás, illetve az irodai komposztálás az MNB számára ígéretesnek tűnik, bevezetési lehetőségeinek alátámasztása céljából mindkét technológia esetében tesztüzem elvégzése javasolt.

5. Az MNB működésének környezeti hatásai

Az MNB a környezeti hatásainak felmérése a környezetirányítási rendszer bevezetésekor történt, melynek keretén belül azonosításra kerültek a működéshez kapcsolódó közvetlen és közvetett környezeti tényezők, azok környezeti hatásai, valamint a jó és a kevésbé jó gyakorlatok egyaránt. Ennek eredményeképp az MNB tevékenységéhez kapcsolódó jelentős környezeti tényezőknek az **energiafelhasználás, a levegőszennyezés, a víz- és a hulladékgazdálkodás** tekinthetők. E négy kiemelt terület mellett azonosítottunk kevésbé fajsúlyos tényezőket is (pl. anyagfelhasználás, biodiverzitás, stb.), amelyek alakulását a környezeti teljesítményünk javításának folyamatában folyamatosan figyelemmel kísérjük.

A Környezetvédelem helyzetét jellemző adatok alakulását a Magyar Nemzeti Bank Környezeti Politikájában megfogalmazott jelentős környezeti tényezők (Energia; Levegő; Hulladék; Víz) mentén mutatjuk be.

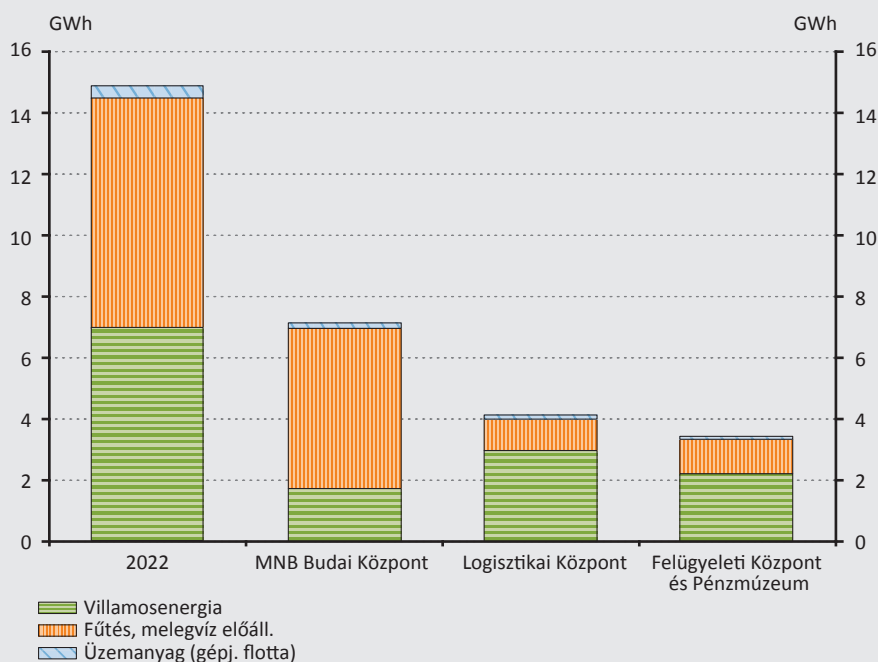
Az MNB KÖVHIR rendszere három telephelyre terjed ki, az MNB Budai Központ, a Felügyeleti Központ és Pénzmúzeum, valamint a Logisztikai Központ épületeket érintően folytatunk rendszerezett adatgyűjtést a környezeti teljesítmény folyamatos nyomon követése / javítása céljából.

5.1. ENERGIA-HATÉKONYSÁG NÖVELÉSE

Az energia-hatékonyság növelését komplexen kezeljük és beleértjük a takarékosági, fogyasztás-megtakarítási intézkedéseken túlmenően az energiagazdálkodással kapcsolatos kérdéseket is, mint pl. a lekötött kapacitások folyamatos nyomon követése, lehetőség szerinti csökkentése, amely költségmegtakarítást eredményez.

2021 végén az MNB a Szabadság téri épületből, illetve a Krisztina körüti telephelyről - munkavállalók meghatározó részét érintően – új irodaházba költözött. Az MNB Budai Központ és a Felügyeleti Központ és Pénzmúzeum épületek esetében 2022-től rendelkezünk teljes évre vonatkozó, strukturált fogyasztási adatokkal. Az alábbi táblázatban mutatjuk be az MNB három épületének 2022. évi energiafelhasználási adatait, amelyek egyúttal a 2023-2025 közötti stratégiai időszak esetében bázisként tekintünk.

1. ábra
Energiafogyasztási adatok

A 2022-ben megjelent energiaválság az MNB-t is arra készítette, hogy önként csatlakozzon a kormányzat által meghirdetett energiacsökkentési elvárásokhoz. 2022 őszén az MNB átfogó energiahatékonysági- és takarékosági programot indított. Ennek eredményeit mutatja be az alábbi táblázat – a 2022 és a 2021 évek összehasonlításával – az MNB Logisztikai Központ épület esetében. (A két nagy irodaépület esetében /MNB Budai Központ; Felügyeleti Központ és Pénzmúzeum/ nem rendelkezünk 2021-es adatokkal.)

1. táblázat A Logisztikai Központ teljes energia-felhasználásának bemutatása			
Teljes energia-felhasználás (kWh)	MNB Logisztikai Központ		Változás 2022-ben %
	2021.	2022.	
Villamos energia-fogyasztás	3 022 414	2 986 752	-1,2
Fűtés, melegvíz előállítás energia-felhasználása	1 415 021	1 040 793	-26,4
Összes energia-fogyasztás (kWh)	4 437 435	4 027 545	-9,2

Az intézkedések bevezetésével – éves szinten – sikerült a teljes energiafelhasználást közel 10%-kal csökkenteni. Fontos megjegyezni, hogy a Logisztikai Központban a munkafolyamatok magas fokú automatizáltsággal rendelkeznek, emellett az épület kiemelt biztonsági szintű „üzem”-ként működik, ami azt eredményezi, hogy energiacsökkentési célú intézkedések a villamosenergia felhasználásban csak kisebb mértékű csökkenést tudnak eredményezni. Ugyanakkor a fűtési energiafelhasználásban az említett intézkedések hatására 25%-ot meghaladó mértékű volt a fogyasztáscsökkenés. A fűtési célú energia megtakarításban természetesen a viszonylag enyhe téli időjárás is szerepet játszott, a részletes elemzéseink során azonban arra a megállapításra jutottunk, hogy az elért 26,4%-os megtakarításhoz az energiacsökkentésre irányuló konkrét intézkedések 80 %-ban járultak hozzá.

5.2. GÉPJÁRMŰFLOTTA ENERGIA-FELHASZNÁLÁSÁNAK ALAKULÁSA

Az üzemanyag felhasználás az elmúlt 3 évben 13,8%-kal csökkent. A csökkenés a gépjárműflotta futásteljesítményének kismértékű növekedése mellett történt, a flotta átlagfogyasztása 16,7%-kal csökkent, ami elsősorban a gépjárműpark korszerűbbé válásának tudható be.

2. táblázat Gépjárműflotta futásteljesítménye			
Gépjárműflotta üzemeltetés	2019. évi bázis	2022.	Változás 2019. évi bázishoz (%)
Éves össz. futásteljesítmény (km)	570 258	590 349	3,5
Felhasznált üzemanyag (l)	51 284	44 222	-13,8
Átlagfogyasztás (l/100 km)	8,99	7,49	-16,7
Éves átlagos futásteljesítmény (km/gépjármű)	16 051	15 565	-3,0
Átlagos napi futásteljesítmény (km/gépjármű)	44	43	-3,0

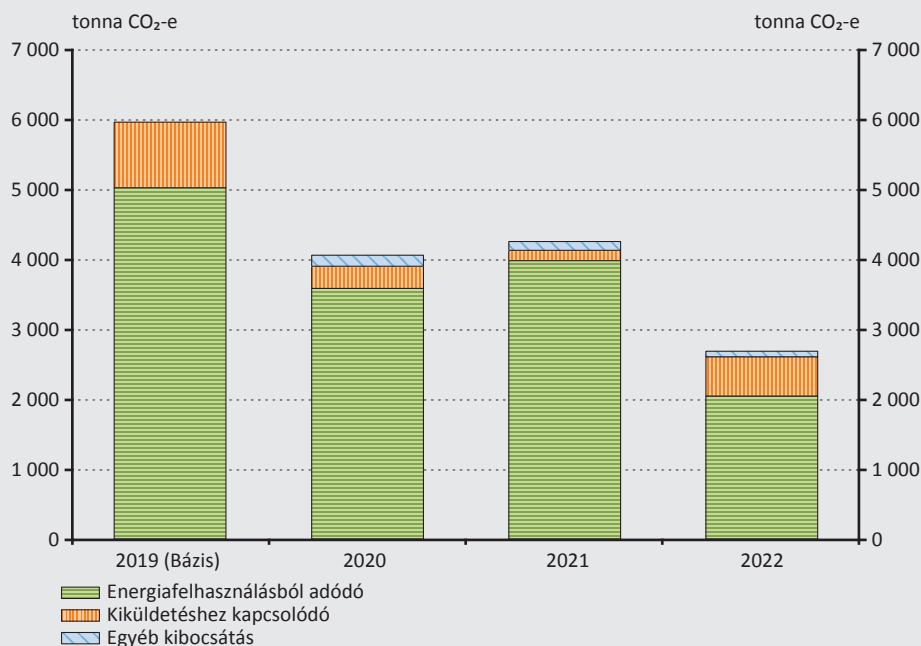
5.3. LEVEGŐ, MINT KÖRNYEZETI ELEM VÉDELME

Az MNB tevékenységéhez kapcsolódó levegőszennyezés szempontjából meghatározó az energiafelhasználáshoz (villamos energia-fogyasztás, a fűtéshez és melegvíz ellátáshoz kapcsolódó energiafelhasználás), valamint a különböző kiküldetésekhez kapcsolódó CO₂ kibocsátás. A különböző technológiai berendezések károsanyag-kibocsátása elhanyagolható nagyságrendű.

A 2. ábra mutatja be MNB karbonlábnyomának az elmúlt 3 évi alakulását.

A 2020-2022. évi Környezetvédelmi Stratégiában az MNB azt a vállalást fogalmazta meg, hogy 2022 végére az MNB operatív működéséből adódó karbonlábnyomot legalább 30%-kal csökkentjük. A 4. táblázatból megállapítható, hogy a karbonlábnyom volumene 55,4 %-kal, az egy főre jutó karbonlábnyom pedig közel 60%-kal csökkent a bázishoz képest.

2. ábra
Az MNB karbonlábnyomának alakulása

5.4. VÍZGAZDÁLKODÁS

Az épületek vízfelhasználása meghatározóan a kommunális célú vízfogyasztáshoz és egyes gépészeti rendszerek működéséhez (épülethűtés, zöld terület locsolás), továbbá az épületek takarításához kapcsolódik. Tekintettel arra, hogy az új épületek korábbi évek fogyasztási adatai nem állnak rendelkezésre, ezért csak a 2022. évi vízfelhasználási adatok bemutatására van lehetőség.

3. táblázat
Az MNB vízfogyasztási adatainak bemutatása

Vízfogyasztás (m ³) / telephely	2022.			
	MNB Budai Központ	Logisztikai Központ	Felügyeleti Központ és Pénzmúzeum	Összesen
Hálózativíz-felhasználás (m ³ /év)	16 997	2 279	7 193	26 469
Egy főre jutó ivóvíz felhasználás (m ³ /fő/év)				18,647
Vízfelhasználás saját kútból	-	8 672	-	8 672
Összesen	16 997	10 951	7 193	35 141

5.5. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

Az új épületekbe történő átköltözés során a szelektív hulladékgyűjtési rendszer adaptálásra került. A szelektív hulladékgyűjtési rendszer elemeit az elmúlt három évben bővítettük a Tetra-Pak, csomagolási hulladékkal, illetve bevezettük a kávékapszula szelektív gyűjtését.

Hulladékgazdálkodási szempontból az új épületekbe történt költözés nem releváns, tehát a 2022. évi adatok a bázis adatokkal összehasonlíthatók, a teljes hulladékmennyiség 2022 végén a bázishoz képest 34,2 %-kal alacsonyabb volt.

Az uniós környezetvédelmi követelmények egyre szigorodnak, Magyarország számára az újrahasznosítás arányának növelésében, a hulladéklerakókba kerülő hulladék mennyiségének jelentős csökkentésében kell előre lépnie. A hulladékgazdálkodásban az elmúlt években végrehajtott intézkedések, megvalósult fejlesztések eredményeképp

kijelenthető, hogy az MNB korszerű hulladékgazdálkodást folytat, ahol arra lehetőség van, ott az újrahasznosítás megoldott és jól működik.

6. Környezeti teljesítményünk bemutatása

Környezeti teljesítményünk összefoglaló áttekintését az alábbi táblázat tartalmazza:

4. táblázat				
Az MNB környezeti teljesítményének alakulását jellemző mutatószámok				
	2019. (Bázis)	2022.	R (2019)*	R (2022)*
Energia (kWh)				
Villamos energia	7 161 954	6 962 653	5 456,7	4 905,0
Fűtés, hűtés, melegvíz előáll. energia (földgáz, távhő)	4 061 741	7 500 826	3 094,7	5 284,2
Anyag felhasználás				
Papírfelhasználás (nyomtatás db lap)	5 139 625	1 704 237	3 916	1 201
Csomagolóanyag (kg; pénzfeldolg.)	2 095	2 292	n.e.	n.e.
Hulladék (kg)				
Kommunális hulladék	207 544	65 143	158,1	45,9
Szelektív műanyag	6 394	3 602	4,9	2,5
Szelektív, megsemmisített papír	60 704	23 875	46,3	16,8
IT berend., egyéb elektronikai hull., nem veszélyes egyéb hulladék	3 240	70 831	2,5	49,9
Veszélyes hulladék	978	1 679	0,7	1,2
Összesen	278 860	165 130	212,5	116,3
Bankjegybrikett	115 640	94 340	n.e.	n.e.
Kibocsátások				
Villamosenergia felhasználás	4 092	87 **	3,1	0,1
Földgáz és távhő felhasználás	848	1975 ***	0,6	1,4
Energiafelhasználásból adódó (tonna CO₂-e)	4 940	2 062	3,8	1,5
Gépjármű flotta üzemanyag felhasználás	123	116	0,1	0,1
Külföldi kiküldetés repülővel	945	411	0,7	0,3
Külföldi kiküldetés autóval	2	3	0,0	0,0
Belföldi kiküldetés autóval	8	10	0,0	0,0
Taxihasználat	3	5	0,0	0,0
Üzleti célú utazáshoz kapcsolódó (tonna CO₂-e)	1 081	545	0,8	0,4
Hűtőközeg környezetterhelés	-	3	-	0,0
Bankjegybrikett energetikai célú hasznosítása	-	15	-	0,0
Újrahasznosított irodai papír	-	1	-	0,0
Kommunális hulladék	-	61	-	0,0
Egyéb CO₂ kibocsátás összesen (tonna CO₂-e)	-	80	-	0,1
Operatív működéshez kapcsolódó kibocsátás összesen (tonna CO₂-e)	6 021	2 687	4,6	1,9
Nitrogén oxid (kg)	361	157	0,3	0,1
Szilárd anyag, por (kg)	18,13	5,15	0,0	0,0
Kéndioxid (kg)	0,39	0	0,0	0,0
Víz (m³)				
Hálózati vízfogyasztás	19 618	26 469	14,9	18,6
Vízfelhasználás saját kútból	18 728	8 672	n.e.	n.e.
Biológiai sokféleség				
Zöld terület (m ²)	11 000	17 092	n.e.	n.e.
Fák száma (db. LOG Kp.)	164	284	n.e.	n.e.
* R: Az EMAS Rendeletben előírt fajlagos mutató, ennek vetítési alapja az érintett épületekben dolgozók éves statisztikai átlagléttszáma (2019: 1312,5 fő; 2022: 1419,49 fő). A 2020-2022 Környezetvédelmi stratégia célkitűzéseinek teljesülése a 2019. évi bázis adatokhoz képest vizsgálható. ** Gázmotor által előállított villamosenergia kibocsátása *** Fűtési és hűtési energia felhasználáshoz kapcsolódó kibocsátás n.e.: a fajlagos mutató nem értelmezhető				

7. Környezetvédelmi Stratégia 2023-2025

Az MNB Környezeti Politikájának felülvizsgálatát követően elvégeztük az MNB környezetvédelmi helyzetének átfogó elemzését.

Az Országgyűlés döntése nyomán az MNB törvényben rögzített céljai közé került a környezeti fenntarthatóság előmozdítása. Az első zöld mandátumot megszerző európai jegybankként az MNB folytatja eddigi erőfeszítéseit a hazai pénzügyi rendszer, s ennek révén a teljes gazdaság klímabarát pályára való átállítására.

A mandátum lehetővé teszi, az MNB számára, hogy a már nem csökkenthető karbonlábnyomát ellentételezéssel semlegesítse. Ma már elmondhatjuk, hogy a pénzügyi szektorban kihangsúlyozva az MNB példamutatásának erejét, a jegybank operatív működése teljes mértékben karbonsemlegessé vált.

A következő stratégiai időszakban (2023-2025) a karbonsemleges működés fönntartását oly módon célozza meg az MNB, hogy közben saját karbonlábnyomának további csökkentését irányozza elő.

A 2023-2025 közötti időszakra vonatkozó Környezetvédelmi Stratégiai célkitűzéseink az alábbiak:

• Az MNB a stratégiai időhorizonton fönntartja a karbonsemleges működést

- az MNB az operatív működéséhez kapcsolódó karbonlábnyomát, lehetőségeihez mérten tovább csökkenti, célul tűzi ki, hogy 2025 végére az egy főre jutó karbonlábnyoma a 2019. évi bázishoz képest 75%-kal csökken;
- az operatív működéséből adódó, már nem csökkenthető karbonkibocsátását ellentételezéssel semlegesíti;
- az MNB működését kiszolgáló irodaépületek villamosenergia felhasználását 100%-ban megújuló forrásból származó energiával biztosítja.

• Az MNB napi munkavégzést biztosító épületeinek környezeti szempontú teljesítményét fokozatosan fejleszti

- az MNB Budai Központ épületet a BREEAM In-Use szabvány követelményei szerint előminősíti, az előminősítés eredményei alapján azonosítja a fejlesztendő területeket;
- az MNB Logisztikai Központ épület esetében megerősíti az „Excellent” minősítési szinthez kapcsolódó teljesítményt.

• A Készpénzellátási lánc karbonlábnyomának csökkentése érdekében

- a hitelintézetek részéről a helyi bankjegy- és érmevisszaforgatás növelésének, továbbá a pénzfeldolgozói oldalon az ellátási láncon belül keletkező szállítási feladatok, valamint a csomagolóanyagok (különösen a műanyag fóliák) csökkentésének előmozdítása érdekében a jegybank konzultatív szerepet vállal, az érintetteket a környezettudatos működés irányába orientálja;
- a Magyar Pénzverő Zrt. bevezeti az ISO 14001:2015 Környezetközpontú irányítási rendszerét, 2023-ban megszerzi a tanúsítványt.

• Az operatív működéshez kapcsolódó belső folyamatok fejlesztéseként, új környezettudatos technológiák bevezetési lehetőségét vizsgálja

- a vegyszermentes irodai takarítás bevezetéséhez, az MNB Budai Központ, illetve a Felügyeleti Központ és Pénzmúzeum épületeket érintően technológiai tesztet bonyolít le, majd annak eredményétől függően javaslatot tesz a bevezetésre;
- az irodai komposztálás bevezetéséhez, az MNB Budai Központ, illetve a Felügyeleti Központ és Pénzmúzeum épületeket érintően tesztet bonyolít le, majd annak eredményétől függően javaslatot tesz a bevezetésre.

8. Kommunikáció

A Környezeti Politikában megfogalmazott célkitűzéseink konkrét célokká történő lebontásakor végzett elemzéseink során arra a következtetésre jutottunk, hogy egyfelől a munkatársak tudatformálása terén tartalékokkal rendelkezünk, másfelől a célkitűzések eléréséhez kidolgozott programjaink is akkor lehetnek sikeresek, ha a célokat mindenki ismeri és lehetőség szerint azonosul is velük. Erre az alapelve építjük belső kommunikációnkat, amelynek elsődleges csatornája az MNB belső intranet hálózata.

E Nyilatkozat honlapunkon történő közzétételével biztosítjuk, hogy a környezetvédelemmel kapcsolatos erőfeszítéseinket, céljainkat és a környezeti teljesítményünkben elért eredményeinket minden érdeklődő megismerhesse.

9. Környezetvédelmi vállalások

Az MNB vezetése elkötelezett az általa vezetett intézmény környezeti teljesítményének folyamatos javításában. A Környezetvédelmi Vezetési és Hitelesítési Rendszerben előállított mutatószámok és eredmények alapján kerülnek megfogalmazásra a célok, illetve kidolgozásra a célok megvalósításához szükséges programok. 2023-2025 közötti időszakra az alábbi vállalásokat tesszük:

• A Magyar Nemzeti Bank operatív működésének karbonsemlegességét a továbbiakban is fenntartjuk

- a működéshez kapcsolódó egy főre jutó karbonkibocsátást tovább csökkentjük, 2025 végén az egy főre jutó karbonlábnyom a 2019. évi bázishoz képest 75%-kal lesz alacsonyabb;
- a karbonkibocsátás fennmaradó részét ellentételezéssel semlegesítjük.

• Az MNB épületeiben 2025 végéig további vizsgálatokat/fejlesztéseket valósítunk meg a BREEAM-In-Use követelményrendszer alapján

- az MNB Budai Központ épületének előminősítését elvégezzük;
- az MNB Logisztikai Központ „Excellent” szintű minősítését – kisebb fejlesztésekkel – megerősítjük.

• A készpénzellátási lánc karbonlábnyomának csökkentése érdekében

- a hitelintézetek részéről a helyi bankjegy- és érmevisszaforgatás növelésének, továbbá a pénzfeldolgozó oldalon az ellátási láncban belül keletkező szállítási feladatok, valamint a csomagolóanyagok (különösen a műanyag fóliák) csökkentésének előmozdítása érdekében a jegybank konzultatív szerepet vállal, az érintetteket a környezettudatos működés irányába orientálja;
- a Magyar Pénzverő Zrt. bevezeti az ISO 14001:2015 Környezetközpontú irányítási rendszerét, 2023-ban megszerzi a tanúsítványt.

• A Magyar Nemzeti Bank Környezetvédelmi Vezetési és Hitelesítési Rendszerét (KÖVHIR) fenntartjuk, további leányvállalatokra történő kiterjesztését megvizsgáljuk

- az épületek EMAS tanúsítványait évente megújítjuk;
- az MNB környezeti menedzsmentrendszerének kiterjesztését az MNB Ingatlan Kft. esetében megvizsgáljuk.

• Az MNB környezettudatos működését a Zöld Iroda minősítés követelményei alapján biztosítjuk, további lépéseket teszünk az irodai működés környezettudatosabbá tételére

- a Zöld Iroda Minősítést 2024-ben megújítjuk;
- a vegyszermentes takarítás bevezetését technológiai teszt lebonyolításával vizsgáljuk;
- az irodai komposztálás bevezetését technológiai teszt lebonyolításával vizsgáljuk.

10. Hitelesítési záradék

A KÖRNYEZETVÉDELMI HITELESÍTŐ NYILATKOZATA A HITELESÍTÉSRŐL ÉS AZ ÉRVÉNYESÍTÉSRŐL

Ferjancsik Zsombor EMAS környezetvédelmi hitelesítői nyilvántartási szám: **HU-V-0006/2019**

akkreditált vagy engedélyezett a következő hatáskörben: **64**

kijelenti, hogy hitelesítette, hogy a szervezet környezetvédelmi nyilatkozatában szereplő telephelyek **Magyar Nemzeti Bank** (MNB Budai Központ: 1013 Budapest, Krisztina krt. 55.; MNB Felügyeleti Központ és Pénzmúzeum 1122 Budapest, Krisztina krt. 6.; MNB Logisztikai Központ: 1239 Budapest, Európa utca 1.) amelynek a nyilvántartási száma: **HU-000023** teljesíti-e a közösségi környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerben (EMAS) való önkéntes részvételéről szóló, 2009. november 25-i 1221/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet valamennyi előírását.

E nyilatkozat aláírásával igazolom, hogy:

- A hitelesítés és az érvényesítés végrehajtása teljességében megfelel a 1221/2009/EK rendelet előírásainak,
- a hitelesítés és az érvényesítés eredménye megerősíti, hogy semmi nem utal arra, hogy a szervezet ne teljesítené a környezettel kapcsolatos hatályos jogi előírásokat,
- a telephelyek környezetvédelmi nyilatkozatának adatai és információi megbízható, hiteles és helyes képet adnak telephelyek összes tevékenységéről, a környezetvédelmi nyilatkozatban meghatározott alkalmazási körön belül.

Ezen okmány nem egyenértékű az EMAS keretében való nyilvántartásba vétellel. Az EMAS keretében történő nyilvántartásba vételt kizárólag a(z) 1221/2009/EK rendelet szerint illetékes testületek végezhetnek. Ezen okmány nem használható fel önálló nyilvános közleményként.

Kelt: Budapest, 2023.09.08.

Ferjancsik Zsombor